

(Нови Репортер, 30. 6. 2010)

Суочени са прилично суженим маневарским простором за остварење централистичких амбиција у Босни и Херцеговини, актери бошњачког политичког и медијског естаблишмента у посљедње вријеме показују фасцинантну намјеру. Пошто унитаристичке фрустрације тог миљеа све теже проналазе прижељкиване вентиле у самој БиХ, потреба за локалним надгорњавањем са Србима и Хрватима допуњена је глобалним хватањем за гушу са иоле утицајним адресама у остатку планете које показују скепсу према сарајевском виђењу бурних дешавања на Балкану у блиској прошлости. Актуелна мета тог извитопереног начина размишљања јесте Стивен Харпер, премијер Канаде. Човјек није пристао на општа мјеста, карактеристична за ултратенденциозно тумачење трагичних ратних догађаја из 1995. године, па је блокирао усвајање резолуције о Сребреници у парламенту те државе. Харперов вето односи се на кључне димензије фалсификата – од термина „геноцид“, преко броја од 8.000 убијених Бошњака у неспорном ратном злочину, до игнорисања истине да су у БиХ у значајној мјери страдали и припадници остала два народа.

Након вијести из Отаве, унутар бошњачког јавног мњења подигла се кука и мотика на предсједника канадске владе. Лавину је још средином јуна закотрљао јавни апел патетичног садржаја, упућен политичкој елити Канаде, са „веселом“ екипом потписника: Ели Визел, Кристијан Шварц-Шилинг, Флоранс Артман, Фатмир Алиспахић, Џемалудин Латић, Бахтијар Аљаф, Смаил Чекић, Шаћир Филандра... Сви они слажу се у једном - шта Харпер мисли, да може резоновати сопственом главом, у ситуацији када је од Вашингтона, преко Брисела, до Башчаршије безрезервно прихваћена визура Си Ен Ен-а о оружаним сукобима на простору бивше Југославије! У мноштву оптужби с тим предзнаком на рачун „неподобног“ премијера, најкомичнија је теза да је његова Конзервативна партија „пала под утицај српског и руског лобија“, па је то, наводно, пресудно утицало на стопирање фамозне резолуције, са шифром М – 416 у наслову, примјеренијем аутоматској пушци него „хуманистичком“ спису. О ауторитету поменутих „лобиста“ довољно говори податак да је Канада била међу првим земљама које су признале „независност“ Косова. Не треба ни помињати чињеницу да су медији у Републици Српској и Србији комплетну причу регистровали тек прије десетак дана, иако се она котрља још од 29. августа 2009. када је парламентарцац Брајан Мас прихватио такозвано спонзорство над злокобним документом, иначе уобличеним у Конгресу Бошњака Сјеверне Америке 2005.

Непланирани ефекти: Да ће Стивен Харпер зауставити резолуцију, постало је извјесно још почетком ове године. На несрећу канадског премијера, он живи на пар сати лета од Арктика, и то не из правца Скандинавије, тако да не може да ужива у благодетима којим бирократе из Стразбура, заједно са колегама из главног града Белгије, већ дуго обасипају Стари континент. Парламентарна скупштина Савјета Европа устала је у одбрану ултимативног женског модног детаља, негдје познатог као никаб, а негдје као бурка, мада се у нашим крајевима, без обзира на финесе оријенталних креатора, све варијације те одјеће зову - фереца. Чланови бескорисног тијела, скупо плаћени за године јалових мандата, гласали су 24. јуна за папир у коме се подржава покривање женских лица у Европи, јер сматрају да би другачија одлука била усмјерена против неотуђивог права припадница љепшег пола да се тако облаче.

Приликом изјашњавања о томе, кворум у Скупштини СЕ био је импресиван – 108 присутних било је за, а само четири намћора дрзнула су се да буду уздржани поводом бурки и никаба. Противника, наравно, није било, и све то у институцији која формално има 318 чланова и идентичан број њихових замјеника, оправдано спречених да дођу, јер у ваздуху могу да се сретну са исландском вулканском прашином, а европска територија ионако је готово стално поплављена. Међутим, испоставило се да су делегати из Стразбура, послје мноштва небулозних аката са њиховим потписом, коначно били у праву! Очигледно, имали су другачији циљ – да покажу ширину новокомпоноване (анти)европске душе, у коју може стати све, осим ријетких изузетака, попут мрских конзумента никотина, који, нормално, не могу да буду смјештени уз бок далеко моралнијих категорија становништва, као што су хомосексуалци.

Али, остварили су два непланирана ефекта. С једне стране, са повећањем броја покривених жена, биће упадљивије јачање утицаја најригдније форме ислама у Европи, а са убрзаним растом зеленог радикализма било би логично да се раније догоди и отржењење „тихе већине“, формиране на хришћанском цивилизацијском наслијеђу, којој не одговара такав амбијент за живот. Такође, поспани ликови из Савјета Европе, бар за тренутак, несвјесно су зауставили серију лажних представљања на Западу, у чему предњачи предсједник Француске Никола Саркози, онедавно спреман да агитује против никаба и бурки да би замазао очи онима који оправдано сумњају да је ријеч о фигури спремној да без узмемирености посматра и претварање Нотр Дама у џамију.

Делегати у Парламентарној скупштини СЕ заборавили су тек на један детаљ – ношење никаба и бурки одвија се, у огромној већини случајева, без пристанка жене. Бар је такво искуство унутар имигрантске популације у Европској унији, јер нема тог самоуправљања у мароканским породицама у Шпанији, пакистанским фамилијама у Британији, алжирским заједницама у Француској или турским браковима у Њемачкој, довољно снажног да постави индивидуалну женску вољу изнад смркнутог погледа патер

фамилиаса. Чак би се могло рећи да је БиХ усамљена дестинација на Старом континету гдје би фикс – идеје трећине Савјета Европе могле да падну на плодно тло. Стицајем околности, овдје су фереце забрањене још о раној фази комунизма, педесетих година, а њихов спорадични повратак услиједио је тек у протекле двије деценије. Данас, осим у изолованим групама вехабијске провенијенције, потпуно или парцијално покривање лица у Босни и Херцеговини, мање-више јесте ствар личне женске одлуке.

Хипокризија: Међутим, постоји специфичност – то се не чини с циљем одбране права на индивидуални избор, чему би се обрадовали инфантилци из СЕ, већ због манифестовања дистанце и одбојности према становницима БиХ српске и хрватске националности. Претјерано? Тешко. Једна шетња централним улицама Сарајева довољна је да се било ко увјери у ту тврдњу, јер нема другог објашњења за гест знатног броја дјевојака, нашминканих и обучених по узору на најновије снимке са „недеља моде“ у Милану или Паризу, а истовремено спремних да властиту „еманципацију“ пониште бар дјелимичним камуфлирањем лица помоћу традиционалних марама.

Наравно, „постмодерна“ комбинација с таквом поруком мало коме у РС или хрватским кантонима у Федерацији може да нанесе душевну бол. Али, проблем је у хипокризији, у менталном склопу склоном да аверзију приказује као симпатију, и то искључиво у ситуацијама када је неискрено средство у функцији остварења циљева бошњачког максимализма. Водећи „дијалог“ с том врстом лицемјерја, српска страна у БиХ стигла је до виших разреда школе под називом: „Спуштавах се ја низ ваше уже, умало се уже не претрже.“ Иако је Његош поменуто реченицу, посредством једног од јунака „Горског вијенца“, изворно упутио „старим варалицима Латинима“, вијек и по касније присуствујемо парадоксу, јер су бх. Хрвати и даље почетници у играма са конопцем из епске поезије, уколико су на другом крају Бошњаци.

Последњи примјер те недораслости јесте шок у хрватско-католичким редовима послије наглашено негативне реакције у Сарајеву поводом идеје да се у „главном граду“ Босне и Херцеговине подигне споменик покојном папи Јовану Павлу Другом. Невјерица је била обиљежена подсјећањем на брзину којом је Ватикан признао „суверену“ БиХ, односно, њен дио под ратном контролом Алије Изетбеговића, као и на остале гестове наклоности Свете столице према бошњачкој позицији у протекле двије деценије. Али, када је стигао тренутак да у Сарајеву кажу: „Хвала“, и то особи која је заиста неријетко била пристрасна у њихову корист, услиједиле су пријетње да ће статуа Карела Војтيله завршити у ваздуху, ако уопште буде постављена у граду поред Миљацке. Не би био први пут да исламски фундаменталисти обиљежавају „освојене територије“ на тај начин, пошто су то радили и 2001. у Авганистану, када су талибани подметнули тоне експлозива испод споменика Буди, миленијумске старости.

Након помињања ТНТ-а, одржан је састанак премијера Републике Српске Милорада Додика, предсједника ХДЗ-а БиХ Драгана Човића и бискупа Фрање Комарице, те је обзнањена идеја да споменик Јовану Павлу Другом буде подигнут у Бањалуци. И у највећем граду РС има осјетног негодовања у односу на ту замисао. Нажалост, у том граду не доминирају историјски утемељени осврти на беатификацију Алојза Степинца, на заобилажење Јасеновца или Дракулића у мапи посјете Бањалуци, на призивање војних интервенција Запада против Срба током деведесетих... Не, за интензитет критичких реакција пресудно је Додиково појављивање у предлагачкој тројци, што може да буде увјерљиво само крајње заборавним, оним који не памте ко је чинио веома „кооперативну“ власт у РС за вријеме једнодневнoг боравка Јована Павла Другог на Петрићевцу 2003.

Не би било на одмет одговор на питање о сврсисходности постављања новог обиљежја у Бањалуци потражити и у трећем углу. Ако је често тачна опаска да је сарказам - уточиште слабих, исто би се могло рећи и за страх од споменика, посебно ако имају готово интерни карактер, намијењен припадницима једног мањинског народа и конфесије у граду на обалама Врбаса. И, још важније, уколико нема разлике између принципа на којима је почива Република Српска и деструктивне осовине Авганистан 2001 - Сарајево 2010. године, чему онда међуентитетска линија? Та граница није заснована на патолошким теоријама са некаквим „вишим и нижим расама“, већ је израз непристајања на БиХ у којој, рецимо, батинаш сина Џевада Галијашевића није означен као шљам и није изложен адекватним санкцијама, какве олош једино разумије.

Људи због којих је Видовдан одавно постао најважнији датум у српској историји знали су да је „јунаштво бранити себе од другог, а чојство бранити другог од себе.“ Мислите о томе, послије још једног 28. јуна.